Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Мудрого – не здурити, чесного – не купити, мужнього – не зламати.

Роман ШУХЕВИЧ

46 (514)
13 листопада
2014 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ДО ЧАСУ ДЗБАНОК ВОДУ НОСИТЬ

Минає рік Майдану... Ми згадуємо сьогодні ті тривожно очікувані дні Вільнюського саміту 29 листопада, де могла б була вирішитися подальша доля, і шлях України: в Європу чи в Азію, і 21 листопада, коли почався мирний молодіжно-студентський Майдан спонуки колишнього Президента до дії. І очікування чуда...

Чуда, як воно і є в житті, не сталося. Янукович, на догоду Путіну, Угоду про асоціацію України з ЄС не підписав. І мирний Майдан завирував, закипів, зануртував. Тоді видавалось, що його вистачить не надовго. Але у ніч на 30 листопада його брутально жорстоко розігнала влада. І це прорвало греблю народного гніву. Вже 1 грудня на столичний майдан і на сотні майданів України вийшли тисячі українців. А потім були революційний Новий рік і Різдво, диктаторські закони 16 січня і розстріл революції 18–20 лютого – і всенародне повстання і втеча тирана.

А продовж цієї історично короткої миті йшло формування програми Майдану, яка вилилась у максимально чіткі вимоги: вибори Глави держави і перевибори парламенту, підписання угоди з ЄС, покарання винних за злочини народовбивства на Майдані, люстрація влади і знищення корупції, соціальні та економічні реформи задля поступу до Європи. Йдеться насамперед про реформу судової, правоохоронної та інших структур. А загалом це мало б вилитись у зміну системи з владно-корумпованої до правової демократичної і дати початок життю по-новому. І в цьому клялись із трибуни Майдану всі нинішні очільники держави. Саме вони і зібрали найбільші дивіденди з нього. Зрештою, як на президентських, так і на позачергових парламентських виборах.

Та, як кажуть, швидко казка мовиться, та не швидко справа робиться. А ще нібито обіцяного три роки чекають. Зрозуміло, жити по-новому, себто жити краще, ми не стали. За рік це справді зробити важко. Але, судячи з жалюгідного стану нашої гривні, і за три роки життя кращим не стане. Зрештою, ніхто до цього реальних кроків і не робить. Як і нічого не робиться для реформування вищеозначених владних інституцій. Перші пробні кроки люстрації показують, що її проведення бажаних результатів може так і не дати. Всі невдачі, прорахунки, як і брак політичної волі, списують на війну. Щоправда, чомусь саме цієї політичної волі для її визнання так і не вистачає.

І ось уже дев'ять місяців Україна воює з Росією, а Президент так і не може визначитись, що це таке: війна чи не війна. Не менш прикрим є і те, що армію фактично утримує не держава, а народ, збираючи кошти на закупівлю найнеобхіднішого – техніки, обладунків, одягу, харчів... Невже Глава держави і керівник Уряду не спроможні розібратись, чому державні структури, які повноважні забезпечувати армію, майже за рік воєнних дій, так і не спромоглися більш-менш належно забезпечити військових, які захищають Україну на передовій. Зрештою, з'ясувати, куди поділись мільйони благодійних коштів, зібраних українцями для своїх оборонців? Не до снаги... Їм усе щось заважає, як і покарати винних в Іловайській трагедії, загибелі сотень наших солдатів. А це ж чиїсь батьки, сини, чоловіки, брати... Чиїсь рідні. І цей біль, нерозуміння, гнів у суспільстві накопичуються. Назріває незадоволення діями влади, яка всі проблеми списує як не на війну, то вирішує за рахунок простих людей, підвищуючи ціни і тарифи на все, девальвувавши гривню вдвічі.

Але так довго тривати не може. Як кажуть в народі – до часу дзбанок воду носить. Новий Майдан може постати так само несподівано, як постали перший і другий. І він уже буде страшним і нещадним. Тож чи варто гратись з вогнем? Це запитання до влади яка, як виглядає, і далі діє за старими корупційними схемами, а то й, видається, уже вибудувала нові. Бо ж час іде, а нічого не змінюється. А час.

Богдан ВІВЧАР

ВИБОРИ-2014

ХТО, ХТО ЖИТИМЕ У ТЕРЕМІ ПІД КУПОЛОМ

РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ ДО РАДИ ОПРИЛЮДНЕНО ОФІЦІЙНО

Оприлюднено прізвища 421-го народного депутата, обраного на позачергових парламентських виборах 26 жовтня, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Загалом, за підсумками виборів, до складу Верховної Ради VIII скликання обрано 421 народного депутата, з них 225 – за партійними списками і 196 – у мажоритарних округах.

Партія «Блок Петра Порошенко» отримала 132 депутатських мандати, «Народний фронт» – 82, «Самопоміч» – 33, «Опозиційний блок» – 29, Радикальна партія Олега Ляшка – 22, «Батьківщина» – 19, «Свобода» – 6.

Від партій «Сильна Україна», «Заступ», «Воля» і «Правий сектор» обрано по одному народному депутату у мажоритарних округах.

Крім того, в 94-ти мажоритарних округах обрано депутатів, які балотувалися як самовисуванці.

За законом, новообрані депутати не пізніше, ніж за 20 днів після офіційної публікації результатів виборів повинні подати у ЦВК документи про звільнення з роботи, не сумісної з депутатським мандатом або про відмову від іншого представницького мандата.

Такі документи є підставою для ЦВК, щоб зареєструвати народного депутата й видати йому тимчасове посвідчення, яке дає депутатові право принести присягу в сесійній залі Верховної Ради й вступити у свої повноваження.

Позачергові парламентські вибори в Україні, які відбулися 26 жовтня, вони були проведені лише в 198-ми округах із 225-ти, передбачених законом. Вибори не проводилися цілком в 27-ми округах: у 12-ти – в окупованому Криму і в 15-ти – у зоні проведення антитерористичної операції (9 округів у Донецькій і 6 – у Луганській області).

За партійними списками на цих виборах обрано 225 депутатів, у мажоритарних округах – 196.

Іще у двох округах підбиття результатів виборів відкладено – ЦВК дала 15 днів окружкомам № 38 (Новомосковськ, Дніпропетровська область) і № 63 (Бердичів, Житомирська область) для виконання рішень судів про повторний підрахунок голосів на 123 і 225 виборчих дільницях відповідно.

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Статус учасника АТО – посмертно

Статус учасника антитерористичної операції посмертно отримали 1 762 бійці. Про це на брифінґу повідомила міністр соціальної політики України Людмила Денисова. Вона зазначила, що для отримання статусу учасника АТО для полеглих захисників Батьківщини на сході України їхні родичі повинні звертатися до територіальних управлінь соцзахисту. На сьогодні за час бойових дій, розпочатих проти України підрозділами регулярної російської армії й терористами, загинуло більш як тисяча військових зі Збройних сил, МВС, Державної прикордонної служби, СБУ і Національної гвардії.

Щоб бійцям було тепло

У Рогатинському районі закупили та відправили на фронт гуманітарну допомогу на суму понад 61 тис. грн., а саме: берці, бушлати, термобілизну, спальні мішки, форму, теплий одяг, дощові комплекти тощо. Питання допомоги армії на особливому контролі в Рогатинській райдержадміністрації. Активну участь у зборі коштів та речей для військових беруть волонтери, зокрема районний штаб «Національного спротиву», які постійно перевозять все необхідне для захисників. Не залишились осторонь і сільські та селищні громади Рогатинщини.

Бракує на допомогу

У зв'язку з завершенням бюджетного року в скарбниці Прикарпаття катастрофічно не вистачає коштів на виплату одноразової допомоги сім'ям загиблих та потерпілих у зоні АТО. За словами заступника керівника департаменту соціальної політики облдержадміністрації Ярослави Ульванської, дефіцит коштів становить близько одного мільйона гривень. Крім того, 67 сімей поранених та загиблих вояків потребують матеріальної допомоги. За даними Координаційного комітету допомоги учасникам АТО, які потерпіли під час бойових дій, та їхнім сім'ям, з початку бойових дій на Донбасі отримали поранення 129 жителів Івано-Франківщини, починаючи від подій на Майдані загинуло 42 прикарпатці. Департамент соціальної політики нині активно працює над створенням соціальних паспортів сімей потерпілих у зоні АТО, щоб визначити їхні потреби. На цей час обстежено і створено соціальні паспорти вже 117 таких родин.

Учениці – президентську стипендію

39 переможців IV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка отримали стипендію Президента України. Серед стипендіатів – учениця Єзупільського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» Тисменицького району Галина Шиндак.

НАШІ СВЯТА

СОБОР АРХІСТРАТИГА МИХАЇЛА

Днем святого Михайла називають Собор святого архістратига Михаїла, що відзначається 21 листопада. Давній герб столиці України прикрашений образом архістратига Михаїла з мечем, якого український народ вважає хранителем Києва. Він вважається також покровителем і захисником Івано-Франківська. Образ святого Михаїла уособлює перемогу добра над темними силами: гримить грім – отже, святий Михайло бореться з нечистою силою. Християни вважають його одним із семи архангелів (старших ангелів), архістратигом небесного воїнства, покровителем людського роду.

Роль ангелів у реалізації спасіння людського роду є винятковою. Слово ангел, у перекладі з грецької, означає вісник. Ця їхня роль була підтверджена архангелом Гавриїлом, який приніс Діві Марії радісну звістку про те, що від Неї народиться Спаситель світу.

Небесні духи були створені Господом ще до створення матеріального світу. І коли на небі стався бунт і Денниця (Сатана), разом із частиною ангелів, повстали на Бога, вірні Йому ангели, на чолі з архістратигом Михаїлом (архістратиг – начальник ангельського війська) скинули Сатану у безодню. Відтоді війна між ангелами Царства Божого і ангелами темряви не припиняється, і поле цієї війни – людський рід.

Згідно оповідей давньохристиянського церковного письменника Діонісія Ареопагіта, учня апостола Павла, ангельських чинів налічується дев'ять. Ці дев'ять ангельських чинів розділяються на три ієрархії – кожної по три чини – вищу, середню і нижчу.

Над усіма дев'ятьма небесними чинами ангелів начальником і вождем поставлений Богом святий архістратиг Михаїл як вірний служитель Божий.

Таке об'єднання святих ангелів, на чолі з архангелом Михаїлом, одержало ім'я Собору ангельського, оскільки вони разом і одноголосно славлять Отця, і Сина, і Святого Духа – Святу Трійцю.

У народній уяві архангел Михаїл змальовується мужнім лицарем, який перемагає всі темні сили на землі. Саме тому, коли гримить грім, наші предки говорили: це архістратиг Михайло веде війну з чортами. А ще кажуть: де б не заховався нечестивий – стріла архангела знайде його скрізь.

Із Михайловим днем пов'язана ціла низка народних прикмет. Здавна вважають: з Михайла зима морози кує. Якщо в цей день випадає сніг, кажуть, що це Михайло приїхав на білому коні. «Як на Михайла вітер з полудня, то буде тепло і до півгрудня» – свідчить прикмета. А інша доводить: «Якщо Михайло з дощем не услужить – добру й суху весну ворожить».

21 листопада приймають вітання всі Михайли т а Михайлини, народжені цієї пори.

ШАНОВНІ КРАЯНИ!
ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 4,30 грн., на півроку – 25,80 грн., на рік – 51,60 грн.

ОГОЛОШЕННЯ

Сьогодні в Архікатедральному соборі Святого Воскресіння Івано-Франківська УГКЦ відбудеться духовний майдан, у ході якого:

екуменічний молебень до Пресвятої Богородиці;

розважання священиків про терпіння і жертви нашого народу в часи переслідувань, визвольних змагань, революцій та сучасної війни на сході України;

молитви перед образом Матері Божої Неустанної Помочі за:

поміч для України у здобутті миру;

охорону держави від нашестя ворогів;

страждені душі невинно убієнних українців.

Змилуйся,
Свята Царице,
над тими, хто плаче,
молиться, терпить
і дай нам усім
надію і святий мир.

Початок о 18.00.

Спілка християнського відродження
Комісія Івано-Франківської архієпархії УГКЦ в справах єдності між християнами

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

НАША ІСТОРІЯ – ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ

Рік тому на київському майдані почалася Революція гідності. Вона сколихнула суспільство, пробудила душі й серця українців. Про неї, про свої почуття, відчуття, сприйняття, переживання писали тисячі наших співвітчизників. Серед них і Нестор Мартинець, який своє сприйняття Майдану передав поетичними рядками зібраними у збірці поезій «Революція гідності», що вийшла нещодавно.

Друкуємо кілька віршів із неї.

* * *

Мій погляд знов спрямований до зір,
Де серед них щовечора шукаю
Ту сотню, що убив проклятий звір,
Небесною тепер що називають.

Вдивляюся в небесну далечінь,
Якій кінця не видно, бо немає,
І чую матерів й дітей плачі,
Що серце й душу мою розриває...

Ридання чую тих дітей й дружин,
Що на могилах плачуть на колінах,
В когось загинув батько, в когось – син,
Оплакує їх мати Україна.

Бо це її сини не дали, щоб
Злодії керували і бандити.
Хтось говорив, що піде лоб у лоб,
Та не пішов... І залишився жити.

Вони ж мовчали, без помпезних слів
Йшли боронити рідні барикади,
Щоб приходити тільки уві сні,
А вбивці повернулися до Ради.

Вернулись знов, щоб далі нас дурить...
– Та годі вже! Народ повстав увесь,
Ми маєм право у Європі жить, –
Небесна сотня мовить із небес.

Знов тихий вечір, плачуть небеса,
А дощ холодний землю поливає,
Вже скоро знов повернеться весна,
Та вбивцям вашим прощення немає...

Мій погляд знов спрямований до зір,
Де серед них щовечора шукаю
Ту сотню, що убив проклятий звір,
Небесною тепер що називають...

24.02.2014, с. Космач

ВІДДАЙМО ШАНУ...

Пісня

Віддаймо шану тим, кого нема
Між нами зараз, в цю прекрасну мить,
Кого забрав Майдан, немов війна,
За ким серденько батьківське болить.

Віддаймо шану тим, чиї сини
Тримали бій у ту годину грізну.
Не дочекались бачити вони,
Що захистили ми свою Вітчизну.

Приспів:

Не маємо права про Сотню небесну забути,
Бо слава про подвиг їх в пам'яті буде в віках,
Загинули всі, як і наші герої при Крутах,
За наше майбутнє, за волю, в Європу за шлях...

Вітчизна оцінила подвиг ваш,
За неї ви життя поклали свої,
Ви будете завжди посеред нас,
Як з Сотні із небесної герої.

Приспів

25.02.2014, с. Космач

* * *

Літають ваші душі в небесах,
Тіла відпочивають на землі.
Хтось був з вас молоденьким, хтось – в літах,
Та ви герої України всі.

Літають ваші душі в небесах
І дивляться, що робимо тут ми,
Чи вже настане бандитизму крах,
Чи виведем Вкраїну із пітьми...

Чи далі будуть долару служить,
За нього убиватимуть братів,
Чи будемо в своїй державі жить,
Відправивши у безвість всіх катів...

Ох, й довго вони пили нашу кров,
Знущалися, неначе з ворогів.
Хотіли придушити волю знов,
Бо далі панувати зек хотів.

Повстав народ усупереч вождям,
Не вірivши уже словам пустим.
Бо ті царю служили, а не нам,
Про людське око лиш сварились з ним.

Повстав народ – за це йому хвала,
А ви у лавах перших йшли у бій.
Тепер із нами вас, на жаль, нема,
Та слід свій залишили на землі.

Бо ви – герої, ваш безсмертний дух
Повів на бій тих, хто за вами йшов.
По Україні йде потужний рух
Проти тирана, за життя й любов.

Ми переможем, бо Господь із нами,
Ми будем жити, як народи всі.
За ваші душі моляться майдани,
Про подвиг ваш співаються пісні.

Літають ваші душі в небесах,
Тіла відпочивають на землі.
Ми бачитимем вас тепер лиш в снах,
Ви в пам'яті залишитесь усі...

22.02.2014, с. Космач

ЖИТТЯ І ДІЯ

МИ ДОВГО ЧЕКАЛИ НА ЛЮДЕЙ, ЯКІ ЗМІНЯТЬ КРАЇНУ

В Івано-Франківську відбулись збори активу Всеукраїнського об'єднання ветеранів (ВОВ) та Правління координаційної ради першого Всеукраїнського народного форуму захисту української державності.

Промовляючи на них, голова Всеукраїнського об'єднання ветеранів В. Гуменюк обґрунтував тривогу за стан справ кадрової політики в державі та іґнорування виконання вимог Майдану загалом. Зокрема, незрозумілим є тримання на посадах В'ячеслава Назаркіна – генерал-майора, начальника управління спецопераций генштабу Збройних сил України, заступника керівника АТО (до революційного Майдану захищав режим Януковича), а його брат – російський офіцер (заступник коменданта Омського гарнізону), воює на боці ДНР.

В. Гуменюк навів висловлювання окремих учасників нинішньої війни щодо організаційних проблем АТО. Наприклад, **Ігор Коцюбинський** (правнук М. Коцюбинського): «..Всі вірять у перемогу й готові боротися за неї до останнього, єдине турбує: невизначеність команд, що робити далі, як діяти...»

Ігор Домбровський, пройшов всю Революцію гідності, нині заступник командира роти 72-ої окремої механізованої бриґади: «Найбільше хочеться закінчити цю війну на наших умовах, перемогти, міцно стати на кордонах та починати реформи країни. Питання, які ми ставили на Майдані, залишилися без відповіді. І після закінчення війни я докладу зусиль, щоб реалізувати вимоги Революції гідності».

Віктор Коляда, начальник розвідки 1-го батальйону: «Ми не розуміємо завдань, які ставлять перед батальйоном, не знаємо, які підрозділи знаходяться поряд з нами та яку допомогу один одному ми можемо надати. За період нашої участі в бойових та надто складних військових операціях керівництво штабу АТО ні разу не провело загальної наради з командирами батальйонів і бриґад. Батальйон не доукомплектовано броньованою технікою за винятком БТРа 1975 року випуску».

Олександр Росомаха, заступник командира батальйону спеціального призначення «Донбас»: «Значна частина бійців батальйону досі воює без жодного статусу, є проблеми з офіційним оформленням добровольців як у лави Національної гвардії, так і в добровольчі батальйони».

Голова Всеукраїнського об'єднання ветеранів занепокоєний Законом України, яким визначається порядок впровадження миру на воюючих теренах сходу країни та умовами реабілітаційного статусу учасників сепаратистського терористичного угруповання.

ВОВ, співпрацюючи з активом «Євромайдану», плекає надію на залучення найкращих сил народу для структуризації громадського об'єднання Майдану і надання йому офіційного юридичного статусу Всеукраїнської громадської організації. До основних розділів статуту, зокрема його керівних органів, планується ввести секретаріат координаторів, ради старійшин, колеґії ветеранів АТО, солдатських матерів, контрольно-ревізійну інспекцію. Вищим керівним органом передбачено Всеукраїнське народне віче. Запропоновано назву об'єднання «Всеукраїнське громадське об'єднання Майдан народовладдя імені Героїв Небесної сотні». На його думку, проблема національно-конституційного статусу українців в Україні, позитивне розв'язання якої здатне корінним чином справедливо вирішити і земельні, і мовні, і майнові, і всі інші соціально-політичні питання українців та інших народностей нашої країни досі ще не була поставлена у політико-правову площину. Сподівання на новостворене громадське об'єднання.

Отож збори ухвалили здійснити оперативні організаційні заходи щодо ефективної активізації громадськості Всеукраїнських «Євромайданів» як громадсько-політичних інституцій, що заслужено визнані лідером всього українства. Статут повинен ґрунтуватися на основі тексту задекларованого в Конституції України, статті 5-ої, що народ є джерелом влади. Учасникам зборів доручено взяти активну участь в організаційному створенні місцевих структур Майдану. Новоствореному керівництву внести категоричну заяву до центральних органів влади відносно вжиття термінових заходів щодо виконання вимог революційного віча «Євромайдану»: притягти до суворої кримінальної відповідальності осіб, які віддавали наказ щодо розгону мирних мітинґарів, їх побиття і розстрілів. За рахунок конфіскації майна і коштів посадових осіб компенсувати витрати учасників «Євромайдану». У правовому порядку повернути у власність держави об'єкти «Межигір'я» та надати йому статус музею олігархів-грабіжників українського народу. Також Кабінету Міністрів офіційно передати будинок на Лівобережжі під гуртожиток студентів і присвоїти йому ім'я «Героїв Небесної сотні». В ухвалі йдеться про встановлення державної відзнаки героям та активістам Майдану, пам'ятника та меморіальної дошки героям Небесної сотні, заборони діяльності Партії реґіонів та комуністичної, ліквідувати їхні символи, здійснення повномасштабної люстрації кадрів. А також демократизувати виборчу систему, реформувати правоохоронні органи, всебічно розвивати малий і середній бізнес, відроджувати село, зміцнювати безпеку та оборону України.

В роботі зборів взяли участь представники вісімнадцяти областей України, заступник голови облдержадміністрації Сергій Адамович і заступник Прем'єр-міністра України Олександр Сич.

Михайлина БОДНАР,
член Секретаріату Івано-Франківського обласного відділення ВОВ

ІСТОРІЯ: ПОСТАТІ

ОДИН ІЗ ТВОРЦІВ ЗУНР

Урочиста академія з нагоди 96-ої річниці створення ЗУНР і 155-ої річниці Костя Левицького

В Івано-Франківському міському Центрі патріотичного виховання імені Степана Бандери відбулася урочиста академія з нагоди 96-ої річниці проголошення Західноукраїнської Народної Республіки та 155-річчя першого голови уряду ЗУНР Костя Левицького.

Учні кількох шкіл міста, вихованці гуртків ЦПВ ім. С. Бандери історичного профілю і їхні керівники мали змогу переглянути мультимедійні презентації про події Першої світової війни і національно-визвольних змагань. З повідомленнями «Формування Леґіону українських січових стрільців», «Становище галичан під російською окупацією», «Розпад Австро-Угорщини і його наслідки» виступили учениці гімназії № 2 Наталя Дмитрик, Богдана Комарніцька, Марія Савчин, Ірина Фурманюк, учасниці учнівського об'єднання «Я – громадянин!» (керівник – заступник директора ЦПВ ім. С. Бандери Мирослав Нагірний).

В рамках заходу була презентована виставка літератури про січове стрілецтво і діячів ЗУНР з матеріалів Історико-краєзнавчого музею селища Ворохта.

Бої за місто Лева були важкими для молодої держави, довелось відступати, уряд на чолі з К. Левицьким переїхав спочатку в Тернопіль. Від січня 1919 року столицею ЗУНР на декілька місяців стає Станиславів. Одним з ініціаторів перенесення столиці в наше місто був громадський діяч Остап'як з с. Радча. Перед присутніми виступив його родич – голова обласного Проводу ОУН Зіновій Остап'як, який навів паралелі між подіями сторічної давнини та сучасності.

Мирослав НАГІРНИЙ

МЕДДОПОМОГА

СІМЕЙНА АМБУЛАТОРІЯ

У Русові на Снятинщині відкрили амбулаторію загальної практики сімейної медицини.

Амбулаторію, яка цілком відповідає вимогам, що ставляться до закладів загальної практики сімейної медицини (ЗПСМ), відкрили у приміщенні сільського фельдшерсько-акушерського пункту. Жителі Русова отримали повноцінну амбулаторію завдяки старанням працівників центру первинної медико-санітарної допомоги, які власними силами реорганізували та переобладнали ФАП.

Амбулаторію оснащено електрокардіографом, глюкометром, тут є фізіотерапевтичний кабінет і денний стаціонар.

У церемонії урочистого відкриття амбулаторії в Русові взяли участь директор департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації Роман Мельник, голови Снятинської райдержадміністрації – Дмитро Дякур і Снятинської райради – Петро Гнідан, головний лікар Снятинської районної центральної лікарні Володимир Крокош та представники сільської громади. Гості подарували сільським медикам холодильник і ноутбук для електронної реєстрації хворих.

ВАРТО ЗНАТИ

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД РОЗШИРИВ МОЖЛИВОСТІ КОНТАКТІВ

У зв'язку з великою кількістю звернень до Контакт-центру Пенсійного фонду України з 7 листопада ц. р. запроваджено додаткові номери: **(044) 281-08-70** та **(044) 281-08-71,** за якими можна отримати відповіді на запитання щодо пенсійного забезпечення громадян. Додаткові номери працюють: **понеділок-четвер – з 9.00 до 18.00; п'ятниця – з 9.00 до 16.45; обідня перерва – з 13.00 до 13.45; субота і неділя – вихідні дні.**

Також працює багатоканальна телефонна лінія **Контакт-центру Пенсійного фонду України – 0-800-503-753.**

«Гарячі» телефонні лінії працюють в усіх управліннях Пенсійного фонду України в області:

Головне управління 0-(3422) 3-11-52
Богородчанський р-н 0-(3471) 2-41-71
Верховинський р-н 0-(3432) 2-10-53
Галицький р-н 0-(3431) 2-11-73
Городенківський р-н 0-(3430) 2-81-18
Долинський р-н 0-(3477) 2-52-04
м. Калуш та Калуський р-н 0-(3472) 6-28-90
м. Коломия та Коломийський р-н 0-(3433) 4-70-03
Косівський р-н 0-(3478) 2-49-37
Надвірнянський р-н 0-(3475) 7-97-93
Рогатинський р-н 0-(3435) 2-19-99
Рожнятівський р-н 0-(3474) 2-08-92
Снятинський р-н 0-(3476) 2-11-62
Тисменицький р-н 0-(3436) 2-13-38
Тлумацький р-н 0-(3479) 2-25-49
м. Івано-Франківськ 0-(342) 53-75-12
м. Болехів 0-(3437) 3-46-12
м. Яремче 0-(3434) 2-28-31

Управління ПФУ працюють: **щоденно з 8.00 до 17.15 (у Верховині – до 17.45), в п'ятницю – з 8.00 до 16.00.**

ДОЛІ

ПАТРІОТИЧНИЙ ДУХ РВАВ ДО БОЮ

Василя Наконечного виховували і вчили професори історії України й рідної літератури Рогатинської гімназії, заснованої «Просвітою». Це були офіцери Української Галицької Армії Богдан і Михайло Стасіви, яких у 1939 році знищили більшовики в Дем'яновому лазі.

Народився майбутній вояк Української Повстанської Армії 19 вересня 1927 року в селі Лука. Батько Михайла був заможним ґаздою, мав досить землі, сінокіс, пасіку, великий сад, пару коней, три корови. У Луці дуже активно працювала «Просвіта». Тут діяло військово-патріотичне товариство «Луг», був організований дитячий садок, створений хор. Також селян залучали до драматичного гуртка. Діяла читальня й бібліотека. В селі організовували фестини, на яких виступали аматори культури й мистецтва з багатьох навколишніх сіл. Тому й молодь тут була патріотична й культурна. Правда, тоді паскудних слів не було чути по всій Галичині.

Василь Наконечний не був винятком із цієї патріотичної молоді. Оскільки хлопець не міг миритися ні з гітлерівцями, ні з більшовиками, то в 1943 році пішов у партизанку. Потрапив до провідника Черемоша – Степана Сумського з Томашівців. За патріотичну діяльність був засуджений на 15 років каторжних робіт і ще на п'ять позбавлення волі. Покарання відбував у містах Воркута й Інта. Звільнили його, як і багатьох інших політичних в'язнів, після смерті Сталіна.

Саме там, далеко від рідного галицького краю, зустрів свою дружину Ганну, яка теж перебувала у Воркуті через те, що любила рідний край. Правда, жінка захворіла й померла молодою.

А Василь настільки сильний духом, що, незважаючи на тяжку працю в шахтах по дванадцять годин на добу, нині, у свої 87 літ, при здоров'ї, життєрадісний. Дожив до самостійної України, за долю якої переживає й нині, вступив у відновлену «Просвіту», Конґрес українських націоналістів, Братство вояків УПА. Він також очолив осередок «Просвіти» на Загір'ї. А ще свого часу збудував будинок, посадив садок вишневий біля хати. Його син Михайло – директор науково-дослідного інституту у Львові – кличе батька до столиці Галичини. Але він поки що залишається в Калуші в своїй хаті у селі Загір'я, приєднаному до Калуша.

Ігор КОТИК, *голова «Просвіти» Калущини*

ФЕСТИВАЛІ

КІНО ДЛЯ РОЗДУМІВ

Мандрівний фестиваль документального кіно у закладах закритого типу

У рамках XI Мандрівного фестивалю документального кіно про права людини «Docudays UA» пройшли покази фільмів для засуджених, які відбувають покарання в Івано-Франківському слідчому ізоляторі та Галицькій виправній колонії № 128. Аудиторії було запропоновано переглянути дві стрічки – «Ув'язнені» (розповідь про будні жінок в Ізраїльській тюрмі, їхні стосунки між собою та персоналом) та «Євромайдан. Чорновий монтаж» (хронологія подій минулої зими).

Глядачі двояко реаґували на фільми: одні перейнялися баталіями на Майдані до сліз, інші – вважали такий матеріал надто складним психологічно і недоречним. Варто зазначити, що серед понад півсотні присутніх тільки одна людина спостерігала минулорічну ситуацію в країні на волі. Також виникали запитання, чи варто українським в'язням дізнаватися про умови перебування їхніх ситуативних іноземних колеґ, оскільки побут має суттєву різницю. Однозначно зійшлися на одному: з нетерпінням чекатимуть перегляду наступних стрічок, які дещо урізноманітнять тюремні будні.

Реґіональна координаторка Мандрівного фестивалю, голова «Молодої Просвіти» Євгенія Бардяк зазначила: «Ув'язнені – такі ж люди, як і будь-які інші. Сьогодні їм доводиться розплачуватись за свої помилки і на доволі тривалий час бути відірваними від загальної громади. Документальне кіно допомагає їхній соціалізації та, можливо, швидшому переосмисленню неґативних вчинків, щоб уже завтра вони могли стати повноцінною частиною суспільства».

Заходи відбуваються згідно угоди про співпрацю між Івано-Франківською обласною організацією «Молода Просвіта» та управлінням Державної пенітенціарної служби України в Івано-Франківській області, котра була підписана минулого року.

А в Книгарні «Є» (вул. Незалежності, 31, 5-ий поверх) з 18 до 20 год. 11, 12, листопада і сьогодні демонструватимуться документальні стрічки виробництва України, Австрії, Ізраїлю, Литви, Великобританії та інших країн. Після перегляду кожної картини відбуватиметься обговорення з залученням експертів.

Серед фільмів такі, як призери численних конкурсів: «Путінські ігри», «Хворісукалюди», «Зона без вогню: убивчі поля Шрі-Ланки» та інші.

Зокрема, стрічка «Зона без вогню: убивчі поля Шрі-Ланки» розповідає про останні місяці громадянської війни в Шрі-Ланці, що тривала 26 років. Оповідь ведуть люди, котрі вижили. Чи не найдраматичніші й найстрашніші відеокадри в історії, які є прямим свідченням воєнних злочинів, масових страт, катувань, сексуального насильства, були зібрані як безпосередніми жертвами, так і самими виконавцями. Саме ці кадри формують провідний наратив фільму. Уряд був певен, що вийде сухим із води, але лишилися свідки, і саме їхні сміливі розповіді, а також неймовірні відеозаписи є кістяком цієї історії...

«Хворісукалюди» – документальний триптих. В кадрі – кілька бездомних беззубих підлітків, які живуть у підвалі одеського будинку. Щодня вони вилазять назовні за їжею і наркотиками через 40-сантиметрове віконце. У двох наступних частинах фільму – «Мати» і «Любов» – продовження історії дітей з підвалу. Один – шукає матір, другу героїню намагаються умовити на аборт – адже життя дитини буде ще гірше...

Н. К.

ЖИТТЯ ГРОМАД

ГОРОДЕНКІВСЬКА ШЕВЧЕНКІАНА

Жовтень цього року, без сумніву, увійде в історію Шевченкіани Городенківщини. Саме в цьому місяці урочисто відкрито та освячено настоятелями місцевих церков два пам'ятники Кобзарю в селах Острівець та Чортовець.

В селі Острівець погруддя Тараса Шевченка встановлено біля місцевої школи. Автор пам'ятника – скульптор Микола Янчак. Встановлення пам'ятника Кобзареві в рідному селі було його давньою мрією.

У відкритті пам'ятника взяли участь народний депутат Руслан Зелик, політичний діяч Анатолій Матвієнко, голова райдержадміністрації Василь Мельничук, голова районного об'єднання «Просвіти» Орест Юрковський, член Спілки письменників України, директор місцевої школи Володимир Гросевич. Святкове дійство супроводжувалося сольним виступом народного артиста України Михайла Кривеня, піснями у виконанні народного аматорського фольклорного колективу «Любисток», музичними номерами у виконанні учнів школи. У своєму виступі острівецький голова Михайло Юрчишин щиро подякував всім людям доброї волі, які надали спонсорську допомогу, а також усім, хто долучився до спорудження пам'ятника та благоустрою прилеглої території.

В Чортівці, окрім пам'ятника Тарасові Шевченку, який вдало вписався в ландшафт центрального майдану села, виготовили з чорного граніту дві стели, присвячені Небесній сотні й землякові Сергієві Дідичу – сотнику Майдану, який загинув у лютому цього року біля Українського дому.

Промовляючи перед громадою села та гостями, голова районної ради Богдан Кобилянський та керівник апарату райдержадміністрації Степан Михайлюк подякували скульптору Володимиру Довбенюку з Івано-Франківська, сільському голові Теодору Оробцю, меценатам, сільським активістам за відкриття пам'ятників Кобзарю та Небесній сотні.

Від імені облдержадміністрації мешканців села зі знаменною подією привітав начальник департаменту культури, національностей і релігій Володимир Федорак.

Найактивніші покутяни, які доклалися до будівництва пам'ятників, отримали нагороди.

Орест ЮРКОВСЬКИЙ,
голова Городенківського районного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ПАМ'ЯТЬ: ПРАВДА ПРО КРИВДУ

ГАЛИЧАНИ — ЗАСЛАНЦІ В СИБІРУ

(Поч. в № 43–45)

...Готування до Святвечора – це ціла святообрядність, справжня мистецька барвистість для кожної української жінки. В цю традиційно-звичаєву справу вона (як завжди) вкладає всю енерґетику своєї душі і свою природну мудрість, на які здатна лише українська жінка...

«...Задумала я – згадує Костянтина Малицька, – прибрати ялинку для пинчузьких дітей, які до мене часто навідувалися і дуже щиро ставилися. Ялинка не була для них новістю, бо давними роками влаштовувала її школа, але цього року скрізь по Росії пішов клич закинути цей «германський» звичай – і шкільної ялинки в Пинчузі не було. Зате я вложила чимало труда, щоби мою прибрати якнайкраще і справді вийшла ялинка на славу».

І ще про жіночу винахідливість оповідає Костянтина Малицька у підготовці до Святвечора: «...На вечері теж було все, як годиться. Перш усего, борщ з ушками з грибами – але, признаюся сьогодні, що зварила його таки на м'ясі, бо не була певна, чи на самих грибах вийде смачний. Товариш Юліан хвалив його дуже і не догадувався нічого, а гріх зламання посту взяла я на свою душу й, мабуть, уже відпокутувала. А відтак ішла риба і то навіть двояка – смажена і на зимно по-жидівськи. Смажену – правдивий осетр – приладила я...»

* * *

...Болючою втратою для Костянтини Малицької була смерть її товариша-однодумця по засланню Юліана Балицького: він пішов у засвіти у сибірську землю того ж 1916 року у Красноярську. Свої душевні терпіння й душевні муки, тугу за рідним краєм, розпач і смуток вона поборювала працею серед української збірноти у Сибірі – таких же засланців, як і сама. У цій праці К. Малицька знаходила духовну снагу й розраду. Коли в Росії вдарили революційні громовиці – вона в Красноярську, де була навіть якийсь час директором української жіночої гімназії. А згодом – у Омську: в цьому сибірському місті та його околицях, де оселилися тисячі переселенців з Полтавської, Волинської, Київської, Харківської та інших губерній «Малоросії», а також знайшли пристанище військовополонені українці – галичани та засланці з Галичини, Костянтині Малицькій вдалося зорганізувати 16 українських шкіл.

* * *

...Вересневого дня 1920 року Костянтина Малицька повертається до рідної Галичини – у Львів. Поринає у громадсько-культурну діяльність. Працює у Товаристві «Рідна школа», в часописі «Нова хата». Двічі обиралася до Головної управи Союзу українок, а з 1926 р. очолила її управу. У 1941–1944 роках очолювала Жіночу службу України. У 1945–1947 рр. працювала на скромній посаді бібліографа дитячої літератури Львівської наукової бібліотеки імені В. Сефаника. І залишалася вірною донькою України. Її тернистий страдницький шлях закінчився 17 березня 1947 року у Львові. Похована полум'яна патріотка на Личаківському цвинтарі.

...Живе пам'ять про Костянтину Малицьку: на приміщенні школи у селі Кропивник, де вона народилася, встановлена меморіальна дошка; 1994 року засновані районна, а у 2001 році – міська премії імені Костянтини Малицької. Її іменем названі вулиці у Калуші, Кропивнику...

Володимир МОРОЗЮК, *член НСПУ*

ЛАУРЕАТИ: ЗНАЙОМСТВО ЗБЛИЗЬКА

ЩО ДЛЯ КРАЮ ЗРОБИВ...

Під час урочистостей з нагоди створення ЗУНР відбулося вже традиційне вручення щорічної літературно-мистецької премії Тлумаччини імені Григора Крука. Лауреатам 2014 року стали:

у номінації «Художня література і публіцистика» – науковець, перекладач, укладач збірника матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Тлумач: історія та сучасність», присвяченої 800-річчю заснування Тлумача, **Андрій Білас;**

у номінації «Творче надбання краю» – ветеран педагогічної праці й краєзнавець **Михайло Дземан;**

у номінації «Музейна справа» – директор народного краєзнавчого музею у с. Кутище, краєзнавець і етнограф **Йосип Пона.**

У науковому доробку кандидата філологічних наук, доцента кафедри французької філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника **Андрія Андрійовича Біласа** – 40 публікацій наукового та навчально-методичного характеру, з них – один навчальний посібник з грифом Міністерства освіти та науки України. Наукові статті Андрія Біласа публікують видання в різних куточках України.

Андрій Білас є автором праць «Пунктуація французької мови: Навчально-методичний посібник», «Французько-український українсько-французький словник національно-побутової лексики», «Словник французької арготичної і просторічної лексики», співавтором французької частини Європейського мовного портфоліо: Проект української версії для учнів 13–17 років» та ін.

Він переклав роман французького письменника Тьєрі Есса «Демон» – важливий твір про історію XX ст. і пошуки особистої ідентичності, який став одним із найбільш обговорюваних у останні роки у Франції.

У 2013 році Андрій Андрійович став координатором Всеукраїнської науково-практичної конференції «Тлумач: історія та сучасність», присвяченої 800-річчю заснування Тлумача. Він уклав збірник матеріалів конференції, що містить наукові розвідки і повідомлення учасників конференції з широкого кола проблем археології та історії, суспільного, економічного, громадського, культурно-мистецького та духовного життя, ролі визначних особистостей, чиє життя було пов'язане з Тлумачем.

Також А. А. Білас взяв участь у розробці нової геральдики міста Тлумача.

Краєзнавець **Михайло Павлович Дземан** свою трудову діяльність розпочав у 1952 році вчителем історії Олешанської середньої школи. Працював також на посаді директора районного Будинку піонерів (тепер – Будинок дитячої та юнацької творчості), вчителем історії та права Тлумацької гімназії.

Працюючи учителем в с. Олеша, Михайло Павлович зацікавився виникненням та назвою села. На підставі матеріалів Державних архівів Івано-Франківської та Львівської областей, розповідей старожилів уперше написав коротку історію с. Олеша.

У 70-их роках минулого століття створив в Олешанській школі кімнату-музей, в якій були зібрані унікальні речі з побуту села, етнографії, археології, нумізматики. При музеї працював клуб інтернаціональної дружби, школярі мали змогу листуватися з однолітками із 35-ти країн світу.

У 1989 році Михайло Павлович став ініціатором відновлення «Просвіти», з 1993 до 2005 року був заступником голови Тлумацького районного об'єднання ВУТ «Просвіта».

Михайло Дземан – член редколеґії «Книги пам'яті полеглих за волю України». З його ініціативи 24 серпня 2007 року відкрито меморіальну дошку полковнику Хмельниччини на Прикарпатті Яремці Поповичу та засновано премію ім. І. Макуха за суспільно-громадську діяльність.

М. П. Дземан є заступником головного редактора тритомного видання «Історії освіти Тлумаччини», які вийшли в 2007–2010 роках. Починаючи з 1967 року і до цього часу – відповідальний секретар Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Як вчитель-краєзнавець занесений до довідника «Краєзнавці Прикарпаття» 2002 року та до «Історико-краєзнавчого довідника Прикарпаття» 2008 року.

Він – автор книжки «Іван Макух, адвокат з Товмача – Міністр ЗУНР», упорядник книг «Тлумач – стародавнє місто Прикарпаття», «Палаюча ватра» (з історії «Просвіти» Тлумацького району: минуле і сучасне), співавтор книжки Михайла Батога про відомих педагогів Тлумацької школи Андрія та Надію Сасєвичів «Палке горіння двох сердець», співавтор книжки Михайла Дземана, Романа Рибчина «Іван Макух. Повернення із забуття», яка незабаром виходить з друку.

Йосип Васильович Пона – директор краєзнавчого музею у с. Кутище, краєзнавець і етнограф.

Краєзнавчий музей с. Кутище створено у 1983 році з ініціативи директора місцевого склозаводу О. М. Смижука. У 2005 приміщення склозаводу перейшло у приватну власність, тому музей було переобладнано та проведено його реекспозицію. Відповідальною особою в цій справі обрали вчителя місцевої школи Йосипа Васильовича Пону. Відновлений ним музей відкрився 12 липня 2009 року на честь 580-річчя заснування села. Сьогодні в музеї розміщені експозиції: історія села і школи, люди села, кімната кінця XIX – початок XX століття, ткацтво, ремесла села, історія склозаводу, сакральне мистецтво, виставковий зал.

Матеріали музею мають науково-документальну цінність при викладанні історії, образотворчого мистецтва, української мови та літератури. Краєзнавчий музей сприяє вихованню у молодого покоління любові і шани до традицій свого краю, збереження і примноження культурних надбань своїх предків, є однією з візитівок села Кутище.

Постановою колеґії Управління культури національностей та релігій Івано-Франківської обласної державної адміністрації від 22.12.2012 року краєзнавчому музею с. Кутище присвоєно звання «народний».

Йосип Васильович активно проводить просвітницько-виховну роботу серед учнівської молоді та громадськості, бере участь у роботі районних, обласних, Всеукраїнських заходах музейної справи та в історико-краєзнавчих дослідженнях, надає можливість використання матеріалів музею в навчально-виховному процесі та науково-дослідницькій роботі. Матеріали, пов'язані із діяльністю краєзнавчого музею та видатними людьми краю Й. В. Пона постійно висвітлює у пресі («Злагода», «Галичина», «Галицька Просвіта»).

Знають Йосипа Васильовича Пону і як майстра декоративно-прикладного мистецтва, графіки, живопису.

Словом, що для краю зробив, те й заслужив.

Роман РИБЧИН,
просвітянин, краєзнавець, с. Буківна Тлумацького району

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Вітаємо з ювілеєм, з народженням сина і званням Мама заступницю голови осередку «Просвіти» школи № 7 м. Калуша

ХРИСТИНУ ЧЕРНЕГУ.

Зичимо щастя людського,
Здоров'я міцного,
Багатства від дій і втіхи доволі,
Хай радість приносить Вам
кожна хвилина,
Хай щастям квітує життєва стежина
На многії і благії літа!

Голова «Просвіти» Калущини ***Ігор КОТИК***

ДЛЯ НАЙМЕНШИХ

РОЗВАЖАННЯ В ХРАМІ КНИГИ

Цікавою і пізнавальною була творча зустріч автора книжки «Сонячний зайчик», лауреата премії імені Леся Гринюка, просвітянина з села Нижній Вербіж біля Коломиї Миколи Гаєвого з дітьми Коломийського міського дитячого садка № 17 «Калинка». Її організувала і провела в міській дитячій бібліотеці № 3 завідувачка Віра Тороватова.

Шановний гість розповів про себе, прочитав в'язанку віршів, поспілкувався з дітьми, подарував тим, хто вивчив його твори, свої книжечки, які видрукувані за сприяння колективу Тернопільського молокозаводу.

Про творчість Миколи Гаєвого мав слово редактор книжки, член НСПУ поет Василь Рябий, автор кількох збірок для дітей, зокрема книжки-розмальовки «Світлофор і мухомор», яка навчає маленьких пішоходів дисципліни на вулиці.

Своїми враженнями поділилась методист садка Світлана Поп'юк, яка зауважила, що такі заходи не лише пропагують книжку, але й дають дітям потрібні знання, розвивають художнє мислення.

Отож юні читачі добре запам'ятають дружній похід у храм книги, який стане для них джерелом духовності й знань.

Віталій ДРОНЮК, *директор Покутського фонду імені Леся Гринюка*

ХОЛОДНО ДУШІ БЕЗ БОЖОЇ СОРОЧКИ

Вітер дує-задуває,
З гілки жовтий лист зриває,
І немає у листочка того волі –
Він летить й того не знає,
А впаде – не відчуває
Ані вітру, ані спокою, ні болю.

Наче зірвані листочки,
Висихають душ струмочки,
Що без віри, без любові та без Бога...
А без Божої сорочки
Дні ховаються у ночки,
Й від життя душі не радість, а знемога.

Вітер дує-задуває
І нікого не минає.
Тож допоки розум ваш свідомість має,
Одягніться у сорочки,
Божі дітоньки й синочки,
Хай душа від щастя ваша заспіває!

Олександр СТЕП

КРАЄЗНАВСТВО

ВСЕ ПРО КОЛОМИЙЩИНУ

У коломийському видавництві «Вік» вийшов 6-ий том «Енциклопедії Коломийщини», до якого ввійшло 276 статей на літери Е, Є, Ж, З, И, І, Ї, Й та 439 графічних і фотоілюстрацій. Упорядкував видання відомий краєзнавець Микола Савчук. Обкладинка роботи Марти Томенко. Разом із чорно-білими та кольоровими фотовкладками зшиток нараховує 200 сторінок. Наклад – 1000 примірників.

Статті, вміщені в цьому томі «Енциклопедії Коломийщини», можна поділити на оглядові та на довідки-персоналії. Але може бути інший поділ: за тематикою. Наприклад, історія: Замки на Коломийщині, Західноукраїнська Народна Республіка, села Коломийщини; статті про суспільно-значущі події та явища; статті-персоналії про учасників національно-визвольної боротьби українського народу; про релігійне життя і церковних діячів. Є тут етнографія, фольклористика, економіка та інфраструктура. Зрозуміло, є і довкілля.

Уваги заслуговує дослідження «Залізничне сполучення», яке розкриває історію побудови і розвитку цього виду транспорту. Залізницю в Коломиї, наприклад, відкрили 1866 року, тоді як у Харкові – на три роки пізніше, а в Києві – аж чотири роки згодом.

Мистецьке і творче життя подане у довідках про художників Сергія Зінця, Олену Зотову, Павла Запорожського, Наталку та Романа Захарчуків; про театральних акторів – Оксану Затварську, Андрія Ільківа; про письменників: Івана Зубенка, Мирослава Ірчана, Дмитра Захарука, Шевченківського лауреата Романа Іваничука; про творчі одиниці: театр сучасного танцю «Ерідан», хорову капелу медичних працівників «Жайвір», естрадний гурт «Заграва». Довідково подано статті про пресу і видавничу справу: часописи «Еліт-інфо», «Емаус», «Життя Покуття», «Жіноча воля», «Жіноча доля», «За справедливість», «Зелепупа»; книжкові серії – «Загальна бібліотека» та «Загальна книгозбірня», оглядова стаття «Журналіст».

Вміщено також вельми цікавий матеріал про Коломию і Коломийщину (варто знати, що перша довідка про Коломию була опублікована у французькій енциклопедії ще 1873 року).

Словом, чого тут тільки немає. Зокрема, згадки про вихідців із Коломиї, що розсіялись світами, їхні світлини, зрештою, і про саму «Енциклопедію Коломийщини».

Отримати шостий том «Енциклопедії Коломийщини» можна у голови редакційно-видавничого комітету Миколи Савчука, написавши до нього на електронну адресу: **mykola.humoryst@gmail.com**

Або ж написати до нього на поштову адресу:

Савчук Микола,
А/С 127,
м. Коломия,
Івано-Франківська обл.
Україна, 78200.

Книжка того варта.

Теодор ДРОВНИЧ

У НД «ПРОСВІТА»

НА ХВИЛІ «МОЛОДОЇ ПРОСВІТИ»

9 листопада ми відзначали День української писемності та мови.

З цієї нагоди у НД «Просвіта» відбувся захід «На хвилі «Молодої Просвіти». Чимало молоді вже за традицією в цей день поповнили ряди цієї найдавнішої і найчисельнішої організації. Зокрема, членами «Просвіти» стали студенти Національного медичного університету і молодь села Клубівці Тисменицького району, які в урочистій обстановці склали присягу:

На кров народу в боротьбі пролиту,
На предків честь, що вольними жили,
На рідну скибку, морем сліз политу,
На заповіт борців, що полягли,
Я присягаю і клянусь:
Не дам поганьблення мого народу,
Піду на муки і на ад терпінь,
В цім рідний поможи мені, народе,
І Ти, Всевишній Господи!..

Молодих просвітян представляли голови первинних осередків «Просвіти» Марія Гуцол та Роман Середюк. Посвідчення вручали голова обласної «Просвіти» Степан Волковецький, голова Тисменицького райміськоб'єднання «Просвіти» Тарас Рудик і голова «Молодої Просвіти» Євгенія Бардяк.

Студентка лікувального факультету Національного медичного університету Ольга Сілецька прочитала свою прозу «Україна, українська писемність, українська мова і я». Творчу роботу представила переможець патріотичного літературного конкурсу Ірина Підлісецька, читану поезію – третьокласник з села Павлівка Тисменицького району Віктор Сілевич і студентка стоматологічного факультету Національного медичного університету Вікторія Шимановська. Вірші про рідне слово й пісні виконували школярі молодших класів ЗОШ № 7, яких організувала на свято вчитель-методист Віра Сазонівна Озарків. Добре сприймалися патріотичні пісні «Ой у лузі червона калина», «Україні слава» та «Солов'їний день» під супровід оркестру (керівник – Андрій Дейчаківський) у виконанні хору хлопчиків ЦДЮТ під керівництвом Світлани та Яреми Павликів.

Цікавою була зустріч на святі з дитячою поетесою і письменницею Вірою Багіровою. Нещодавно, у рік 200-річчя Тараса Шевченка, вона випустила книжку «Тарасова Україна». Це збірник віршів, літературних розвідок, оповідок, п'єс та пісень про Тараса Шевченка, за який вона з ініціативи обласної «Просвіти» нагороджена ювілейною медаллю Української Всесвітньої Координаційної Ради. На заході був присутній і читав поезію призер міського та учасник обласного конкурсу читців до 200-ліття Т. Шевченка студент Івано-Франківського коледжу технологій та бізнесу Богдан Курчук.

Слово народжується ще до появи дитини на світ. Співає мама ніжну колискову, і немовлятко відчуває ніжне слово на рівні своїх відчуттів. Цього місяця у НД «Просвіта» відновляться заняття з навчання молодих мам колискових пісень. Тож доречним був виступ авторки і виконавиці, яка буде цим займатися, викладачки Івано-Франківського музичного училища ім. Д. Січиського Любові Литвинчук.

Пісні про рідну Україну, про чудовий наш край і мову солов'їну дарували вихованці Клубу обдарованих дітей обласної «Просвіти» Ліля Дзядик, Соломія Базавляк та Анжеліка Токарська.

Тепло сприйняли глядачі виступ хору обласної організації НСЖУ. Чисельно в залі була представлена молодь із ЗОШ № 11 (голова первинного осередку – Звеніслава Довгуник), ЗОШ № 13 (голова – Оксана Копей), ЗОШ № 28 (голова – Оксана Туранська), ЗОШ № 17 (голова – Орися Войницька), природничо-математичного ліцею (голова – Галина Гайдабура), медичного коледжу (голова – Роман Малець). Чудовими ведучими на святі були Настя Гаріджук та Богдан Курчук. А на добру згадку по наше свято присутнім було подаровано історичну літературу.

Мово наша рідна, калинова, розвивайся і розцвітай між нами.

Михайлина БОДНАР, *організатор і режисер-постановник свята*

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

ДМИТРО

Мешканці давньої Греції вельми шанували леґендарну сестру бога Зевса, котру звали Деметрою, або Димитрою. Була вона богинею достатку й хліборобства. Саме її наймення стало основою нашого імені Дмитро, яке у вільному перекладі може означати: той, хто належить Деметрі, або: той, хто обробляє землю, хлібороб.

Ім'я має чимало здрібнілих форм (Дмитрик, Дмитерко, Дмитрусь, Митрусь, Митро, Митько, Митяш, Митя) і дало початок чималому гуртові прізвищ: Дмитренко, Дмитрук, Дмитерко, Димитров, Митрусенко, Митяшенко, Матюшенко (від Митяй і Матяй), Митяш, Митраш, Митрашенко, Думитраш, Думитреску тощо.

МИХАЙЛО

Ім'я Михайло народилося з досить неясного для сучасних читачів вислову: мі-ка-ель, що перекладається по-українськи як: «хто є, мов Бог», тобто – хто, мовляв, є ще (такий могутній), як Бог? хто, мовляв, може зрівнятися з Єговою? Цю фразу нібито в припадку якоїсь там похвальби вигукнув один із архангелів.

В Україні ім'я Михайло далеко відійшло від свого початкового звукового першовзірця, здеформувалося, так би мовити. В інших мовах воно звучить по-різному: Михаіл, Мікел, Мікаел, Мітель, Михай тощо.

Жіночою формою цього наймення є Михайлина, а пестливою – Мишко (російський відповідник – Миша).

Прізвищними «родичами» імені є такі: Михайленко, Михайлів, Михайлюк, Михайлівський (від назви поселення – Михайлівка), Михась, Михасько, Михащенко, Михальченко, Михальчишин, Мікельанджело (Михайло-ангел), Міхельсон, Михаеску та інші.

СПІВЧУТТЯ

Івано-Франківські обласне і міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, друзі, колеґи висловлюють щире співчуття рідним і близьким з приводу смерті активістки-просвітянки, учителя, члена осередку «Відродження» товариства «Просвіта» і Союзу українок

ПУТЬКО ЯРОСЛАВИ ПЕТРІВНИ.

Путько (Лотоцька) Ярослава Петрівна, народилася 18.04.1924 в с. Золота Липа Тлумацького району, – учитель-філолог, член осередку «Відродження».

1943 р. Ярослава закінчила вищу торгову школу в Станіславі. Але після того працювала не за здобутим фахом, а вчителькою молодших класів у школах сіл Петрилів, Нижнів і Делева Тлумацького району. 1952-го вона закінчила вчительський інститут, Івано-Франківський педагогічний інститут. Працювала вчителем-філологом у м. Бучач Тернопільської області, а з 1961 по 1979 р. – у ЗСШ № 11 і ЗОШ № 15 м. Івано-Франківська.

З часу відродження товариства «Просвіта» і Союзу українок Я. Путько є активісткою цих організацій. Вона вела уроки катехизації в школах, викладаючи основи християнської етики та моралі, читала лекції про рідну мову, діяльно обстоювала збереження традицій та обрядів українського народу, його фольклору і культури, зокрема національного мистецтва вишивки.

Пані Ярослава та о. Антін виховали двох синів – Марка, Ореста й доньку Марію, які теж є просвітянами.

Розділяємо ваш біль і глибоко сумуємо разом з вами.

Світла їй пам'ять.

Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ,
Василь БОЙКО, Петро АРСЕНИЧ,
Наталія СИНИЦЯ,
Дмитро БОРОДАЙКЕВИЧ,
Тетяна ФІҐОЛЬ, Марія ТУРЧИН...

НІХТО НЕ ЗАБУТИЙ...

ВІЙНА ЗАВЕРШУЄТЬСЯ МИРОМ

Засідання літературної вітальні «Джерельце» «От де, люде, наша слава, слава України!», присвячена 70-річчю визволення України від фашистських загарбників, відбулося в бібліотеці № 3 для дітей. Підготувала і провела захід бібліотекар читального залу Тетяна Власій.

На засідання завітали учні 8 класу ЗОШ № 3 з вчителем Тетяною Кутурлаш. Етапи визволення України висвітлили Ілона Григорик, Антоніна Іпатій, Мар'яна Бойків, Андріана Лаврук. Вірші про війну і Перемогу читали: Денис Марфей, Юра Остапчук, Надія Кавацюк, Назар Павлюк, Ліля Приймачук. Хвилиною мовчання при запаленій свічці вшанували тих, хто загинув за визволення України і тих, хто загинув на Майдані і в АТО.

Цікаво й уважно слухали дев'яносторічного ветерана війни Петра Васильовича Досина. Він дійшов до Берліна. Прозвучав вірш Надії Кметюк «Повертайтеся живими». А потім полинули пісні «Степом, степом» та «Квітуча Україна», композицію з яких підготувала завідувачка бібліотеки Віра Тороватова. В залі була влаштована книжкова виставка «Ми знали, що війні кінець». А Тетяна Власій оголосила акцію «Напиши лист ветерану». Присутні фотографувалися з ветераном і дякували за зустріч.

Тетяна КУТУРЛАШ, *вчитель ЗОШ № 3*

КОНТАКТИ

ТИЖДЕНЬ ПОЛЬСЬКОГО КІНО

Третій рік поспіль у двох містах Галичини – Львові та Івано-Франківську – відбуваються дні польського кіно. За цей час тисячі глядачів переглянули найновіші стрічки, створені кінотитцями сусідньої країни.

І якщо першого разу поляки презентували тільки один свій фільм, торік же привезли вже 12 нових стрічок. А цього року прикарпатці побачать 22 найновіші польські фільми – три документальні та 19 художніх.

Минулої неділі в театрі кіно «Люм'єр» Тиждень польського кіно стартував фільмом «Джек Стронґ». Фабула стрічки – одна з найбільш захопливих шпигунських історій про Ришарда Куклінського – офіцера, котрий, перебуваючи в самому центрі системи, наважується на самотній герць із «совєтами» та йде на багатолітню співпрацю з ЦРУ, аби врятувати свою Батьківщину.

У програмі супровідних заходів тижня польського кіно – зустрічі зі співавтором фільму «Катинь. Листи з раю», Олександром Зінченком та професором Станіславом Ніцеєю, фотовиставка «Холодна війна. Коротка історія розділеного світу», котру відкрили в ПНУ ім. В. Стефаника у четвер, а також концерт «Сілезієць зі Львова. Вшановуючи Войцеха Кіляра» в обласній філармонії.

Там у виконанні симфонічного оркестру Івано-Франківської обласної філармонії під орудою художнього керівника – заслуженого артиста України Віктора Олійника та дириґента Назарія Кулиняка звучатимуть твори Кіляра.